

Név:	
Osztály/Évfolyam:	

Egységesített, kompetenciaközpontú írásbeli
érettségi vizsga/érettségi és diplomavizsga

2021 – Tavaszi vizsgaidőpont

Magyar

Útmutató a feladatok megoldásához

Tisztelt Vizsgázó!

Az írásbeli vizsgán három témacsomagot talál két-két feladattal. Válasszon ki egyet a három csomagból, és dolgozza ki a témához kapcsolódó két feladatot.

Témacsomagok	Feladatok
1. Irodalom – művészet – kultúra	Babits Mihály: <i>Messze... messze...</i> értelmezés (405–495 szó) 1 melléklet (vers)
	Juhász Ferenc költő és családja összefoglalás (315–385 szó) 1 melléklet (interjú)
2. Olvasás	Ha nem kötelező, máris érdekesebb? értekező fogalmazás (405–495 szó) 1 melléklet (cikk)
	A képernyős olvasás hatásai olvasói levél (315–385 szó) 1 melléklet (cikk)
3. Környezet	Mit tehetünk a klímaváltozás ellen? értekező fogalmazás (405–495 szó) 1 melléklet (cikk)
	Veszélyeztetett állatok kommentár (315–385 szó) 2 melléklet (cikk)

A két feladatot egymástól függetlenül lehet elvégezni.

Olyan kék vagy fekete tollat használjon, amit nem lehet kiradírozni!

Csak az önnek kiosztott lapokat használja! Az értékelésbe minden beleszámít, amit a lapra írt és nem húzott át. Ha valamit csak jegyzetel, húzza át!

Írja rá a nevét mindegyik lapra! Számozza meg a lapokat folytatólagosan! Írja fel a választott téma számát! Írja fel az adott feladat címét!

Ha számítógépen dolgozik, a szöveg írása előtt készítsen egy fejléctet, melyben az ön neve és az oldalszám szerepel.

Segédeszközként használhat nyomtatott, illetve amennyiben számítógépen dolgozik, elektronikus szótárt. Semmilyen (nyomtatott, illetve interneten található) enciklopédia vagy elektronikus információforrás használata nem megengedett.

A feladatokat tartalmazó füzetet és az ön által használt összes lapot le kell adnia.

Munkáját a következő kritériumok alapján fogják értékelni:

- tartalom
- szövegszerkezet
- stílus és kifejezés mód
- normatív nyelvhelyesség

Sok sikert!

1. téma: Irodalom – művészet – kultúra

1. feladat

Babits Mihály: *Messze... messze...*

Írjon egy értelmezést!

Olvassa el Babits Mihály *Messze... messze...* című versét, amely 1907-ben jelent meg (1. melléklet)!

Írja meg **értelmezését** a következő feladatok figyelembevételével:

- **Foglalja össze** a vers főbb gondolatait!
- **Vizsgálja meg** a szöveg felépítését, stílus eszközeit, valamint impresszionista elemeit!
- **Mutasson rá**, hogyan fejezi ki a költő elvágódását!
- **Fejtse ki**, mi a mű üzenete az olvasónak!

Írjon 405–495 szó terjedelemben! Jelölje egyértelműen a bekezdéseket!

1. feladat / 1. melléklet

Babits Mihály: *Messze... messze...* (1907)

Spanyolhon. Tarka hímű rét.
Tört árnyat nyujt a minarét.
Bús donna¹ barna balkonon
mereng a bíbor alkonyon. 4

Olaszhon. Göndör fellegek.
Sötét ég lanyhul fülleteg.
Szökőkut vize fölbuzog.
Tört márvány, fáradt mirtuszok². 8

Göröghon. Szirtek, régi rom,
ködöt pipáló bús orom.
A lég sűrű, a föld kopár.
Nyáj, pásztorok, fenyő, gyopár. 12

Svájc. Zerge, bércek, szédület.
Sikló. Major felhők felett.
Sötétzöld völgyek, jégmező:
harapni friss a levegő. 16

Némethon. Város, régi ház:
emeletes tető, faváz.
Cégérek, kancsók, ó kutak³,
hizott polgárok, szűk utak. 20

Frankhon. Vidám, könnyelmű nép.
Mennyi kirakat, mennyi kép!
Mekkora nyüzsgés, mennyi hang:
masina, csengő, kürt, harang. 24

Angolhon. Hidak és ködök.
Sok kormos kémény füstölög.
Kastélyok, parkok, labdatér,
mért legelőkön nyáj kövér. 28

Svédhon. Csipkézve hull a fjord,
sötétkék vízbe durva folt.
Nagy fák és kristálytengerek,
nagyarcu szőke emberek. 32

Ó mennyi város, mennyi nép.
Ó mennyi messze szép vidék!
Rabsorsom milyen mostoha,
hogy *mind* nem láthatom soha!

36

*Forrás: Babits Mihály: Messze... messze..., in: Babits Mihály: Messze... messze... (Szerkesztette: Ferenczi László).
Budapest: Móra Könyvkiadó, 1981, 5–7. old.*

Szómagyarázat:

¹ **donna:** nő, asszony

² **mirtusz:** örökzöld növény, a hűség és termékenység, illetve szenvedélyes szerelem jelképe

³ **ó kutak:** régi kutak

INFORMÁCIÓK:

Babits Mihály (Szekszárd, 1883–Budapest, 1941): költő, író, műfordító és irodalomtörténész, az impresszionizmus egyik kiemelkedő alakja.

1. téma: Irodalom – művészet – kultúra

2. feladat

Juhász Ferenc költő és családja

Írjon egy összefoglalást!

Szituáció: Ön gimnáziumi szakdolgozatát Juhász Ferenc költő munkásságából írja. Ehhez felhasználja a költő lányával készített interjút.

Olvassa el az *Irodalmi Jelen* című folyóirat internetes változatának 2018. augusztus 24-i számában megjelent „*Megtanultuk, hogy az érzéseket ki kell mondani*” című interjút, amely Juhász Annával készült (1. melléklet)!

Írja meg **összefoglalását** a következő feladatok figyelembevételével:

- **Mutassa be** Juhász Ferenc költő családját és különösen kisebbik lányát, Juhász Annát a vele készített interjú alapján!
- **Jellemezze** a költőt mint magánembert és családapát!
- **Tárja fel**, hogyan gondozza Juhász Anna apjának irodalmi hagyatékát!

Írjon 315–385 szó terjedelemben! Jelölje egyértelműen a bekezdéseket!

2. feladat / 1. melléklet

„Megtanultuk, hogy az érzéseket ki kell mondani”

2018. augusztus 16-án lett volna 90 éves Juhász Ferenc. Emlékének egyik őrzője és szüntelen megidézője a költő kisebbik lánya, Juhász Anna, aki épp tíz évvel ezelőtt kezdett irodalmi rendezvényeket szervezni. A legrégebbi Hadik Szalont követően mára számos helyszínen zajlanak irodalmi-művészeti műsorai. Mivel ott többnyire Anna a kérdező, őt kevésbé halljuk arról, honnan jött, merre tart, és milyen volt egy költői családjában felnőni. – Interjú Juhász Annával.

Interjú: Laik Eszter

Laik Eszter: *Anna, legtöbbször te állsz a mikrofon kérdezői felén, rólad kevésbé hallhatunk. Rendkívül szerteágazó a tevékenységed a kortárs művészeti-irodalmi életben, valahogy érezni, hogy „erre születél”. Kezdetől tudtad, hogy ezen a pályán fogsz mozogni?*

Juhász Anna: Kezdetől azt tudtam, hogy valami nagyon különleges dolog az élet nálunk. Az egyik első emlékem, hogy vendégség van otthon, a nagyszoba tele illattal, hanggal, nevetéssel, és mi nővéremmel a saját szobánkból belopózunk a felnőttek közé, hallgatjuk őket. Írók és művészek beszélgettek írókról, versekről, ihletről meg persze hétköznapi dolgokról, de ott, akkor semmi nem volt átlagos. Boldogok voltunk, alig akartunk lefeküdni aludni. Ebbe születtem bele, amiért mindig hálás leszek.

Laik: *Voltak állandó vendégei a háznak, akiket fel tudsz idézni, és akik számodra különösen meghatározóak voltak – vagy még ma is azok?*

Juhász: A napokban megtaláltam az első emlékkönyvem, amiben Weöres Sándor és Károlyi Amy, Illyés Gyula és Kozmutza Flóra, Vas István és Szántó Piroska, Bori Imre, Bata Imre, Pomogáts Béla bejegyzései és rajzai találhatóak. Mellettük az azóta is „pótapám”, Csányi Vilmos, valamint Marx György, Kenyeres Zoltán és Rónay László is rendszeres látogató volt. Petrovics Emillel és Konok Tamással leveleztem, sokszor nekik mondtam el az érzéseimet, gondolataimat. A fiatalabb generációval – Spiró György, Esterházy Péter, Kántor Péter – könyvheteken, rendezvényeken találkoztam, míg Száraz Gyurival például – akiért rajongtam nővéremmel együtt – az *Új Írásban*, a New York Palotában.

Laik: *A költészeti pálya folytatása nem merült fel számotokra a nővéreddel? „Titokban” sem írtál vagy írtatok?*

Juhász: A költészet a családukban Juhász Ferencé, de az írás az életünk része volt mindig. Utánoztam apámat, rendeztettem a lapokat az asztalomon, és halandzsanyelven teleírtam jó sűrűn, mint

ahogy ő szokta. Utána jött a naplókorszak és a nagy levelezések: leveleztem a családdal, barátokkal, egy osztálytársam nagymamájával, de még az általános iskolai osztályfőnökömmel is. Megtanultuk, hogy a dolgokat, érzéseket ki kell mondani, de azért nagyon jó leírni őket. A leveleimben a legtöbbet leírt szó amúgy a ‚tisztelettel’ volt, minden levelet így zártam.

Laik: *Úgy tudom, hogy Rómában jártál egyetemre. Hogy kerülték kapcsolatba az olasz nyelvvel, kultúrával, miért épp Rómát választottad?*

Juhász: Az életemben számtalan fontos történés álmokhoz, megálmodott helyzetekhez kapcsolódik. Pici korom óta vonzott az olasz nyelv, történelem, irodalom, a színpad, a divat, minden. Papától rendszeresen kaptam a *Gioia* divatmagazint, míg egy csíkos füzetbe gyűjtöttem Sophia Loren, Lollobrigida, Maria Grazia Cucinotta fotóit. A tévében volt egy sorozat – *Piazza di Spagna* címmel –, ami odaszögezett. Aztán egyszer, már egyetemistaként azt álmodtam, hogy vacsorát talalok

egy római lakásban. Elmeséltem Papának, aki jelezte, az egyetemről pár lépésre van az Olasz Kultúrintézet, ha ennyire foglalkoztat ez a világ, miért nem ismerem meg jobban. Átmentem, ott kezdődött minden. Majd jöttek az ösztöndíjak, végül valóban kint tanultam, és pár év múlva a Via del Corsón találtam magamat, vacsorát tálalva egy olasz családnak. Akkor éreztem, hogy milyen fontos hinnünk az álmainkban.

Laik: *Ti pedig a nővéreddel valószínűleg édesapátok álmát teljesítettétek be. Volt valamilyen kifejezett kívánsága, mivel foglalkoztatok, terelgetett-e valamilyen irányba, vagy hagyta, hogy ti magatok tapasztátok ki magatoknak az utat?*

Juhász: Útkijelölés nem volt, de mégis úgy alakult, a szüleink pályáját folytattuk. Eszter, a nővérem orvos lett, kardiológus, én irodalmár. Otthon ez a két világ – az orvostudomány és a művészet volt a legerősebb. Édesanyámnak három szakvizsgálója van, hét évig nevelt minket otthon, mikor a kilencvenes években immunológus lett, és visszament dolgozni. Eszter már kisgyerekként a mackóit gyógyította, egyértelmű volt, hogy orvos lesz. Engem izgatott a kultúra, de számos kitérőm volt, mire megérkeztem oda, hogy megalapítsam az első irodalmi műhelyt. Még ha izgultam is, és még semmi nem alakult ki a végleges formájában, de tudtam: megérkeztem.

Laik: *Ma már számos irodalmi-művészeti estsorozatot vezetsz: a Hadik Szalont, a New York Kávéház és a Várkert Bazár programjait, emlékszem egy nagyon szép Juhász Ferenc-estre a Kieselbach Galériában, sőt immár Pura Poesia címmel videón is nézhető sorozatod megy, melyben ismert művészekkel beszélgetsz költészetéről. És biztosan sok területét nem is említettem a tevékenységednek. Van olyan, amit ezek közül különösen szeretsz, amelyet kiemelkedően fontosnak tartasz?*

Juhász: Magát az irodalmat szeretem, és azt az utat, amit idén épp tíz éve kezdtem el, és ami – habár nem volt mindig ilyen sima, de – beért a maga helyére. 2008-ban az első estemen a 80 éves Juhász Ferencet ünnepeltük, máig nem felejttem azt az érzést, amikor a színpadon köszönhettem őt több száz ember előtt... Utána indultak a Szalonok. Az elején a legtöbben lebeszéltek róla, mondván, senki nem fog eljárni irodalmi beszélgetésekre. Én viszont hittem benne, és ma már ott tartunk, hogy a mintájára számtalan helyen hasonló felépítéssel alakulnak irodalmi estek. Erre büszke vagyok, mert ma már fel sem merül, hogy nem ez a legklasszabb dolog a világon. Hisz ez az. És ezért sokat dolgoztam és dolgozom.

Laik: *Idén, a 90. születésnapon már csak emlékezhetünk édesapádra, de van azért ennek egy örömteli momentuma: néhány napja mutatta be a Duna Televízió a róla szóló doku-*

mentumfilmet, ahol jeles művészek emlékeznek rá. Hogyan született meg a film gondolata, elképzeléseid szerint valósult-e meg, és kaptál-e már visszajelzéseket róla?

Juhász: A filmben való gondolkodáshoz akkor kerültem közelebb, amikor meghalt édesapám. Akkor ismertem meg a férjemet, aki a filmszakmában dolgozik. Az ő kíváncsisága és nyitása kellett, hogy ötleteljünk azon, milyen lehetne egy dokumentumfilm Juhász Ferencről – egy film, amelyben több generáció is elmondja, mit jelent neki a költő. Ez nem életrajzi összegzés, nem megyünk végig minden életszakaszon – mozaikokat mutatunk be Papáról és a családról, a megtalált boldogságot, ami neki a legfontosabb volt. Élmény volt forogtatni, el is kezdtünk gondolkodni a folytatáson. Sok visszajelzést kaptunk, és azokból látszik, olyan lett a film, amit szerettünk volna.

Laik: *Esetleg Juhász Ferenc életének valami új mozzanata is feltárult a filmkészítés során, amiről eddig csak keveset tudtál? De a filmtől függetlenül is érdekelne: tartogatott-e még feltáratlan meglepetéseket a hagyatéka, a barátok emlékei, a múlt idő?*

Juhász: Nálunk a könyvtenger fedte az emlékeket évtizedekig... Amikor Édesapám meghalt, és az amúgy példás rendben lévő íróasztalt, könyvespolcot elkezd-tük összepakolni – mert kifestettük a lakást –, rengeteg addig nem ismert dokumentum, fotó,

kézirat került elő, egy régi élet évtizedek óta lezárt, de megőrzött emlékei. Már akkor, 2016 tavaszán elkezdtem ismerkedni az anyaggal, de most, rá két évvel indult a rendszerezés – a levelek történetének felfejtése, a lektori jelentések kategorizálása, a fotókszenskelése. A filmben és a kapcsolódó könyvben már találunk ezekből az emlékekből, de sok évnvi munka vár még rám, hogy mindent megismerjek. Céлом, hogy a közönség is megkapja majd mindazt a csodát, amit én találtam otthon.
[...]

Laik: *Végül egy személyes kis epizód, ha nem bánod. Két évvel ezelőtt a Fény utcai piac alsó szintjén leültem az egyik padra pihenni. Épp a padok felé közeledtek a szüleid, édesapád már elég nehezen járt. Odébb húzódtam egy kis tréfás megjegyzéssel, hogy „egy nagy költő üljön mellém a kis helyre”. Nagyon megköszönte, hálásan mosolygott érte, engem nem ismerve is. Szóval, végtelenül szerény volt, azzal együtt, hogy a 20. század egyik legnagyobb költője. Ti hogyan, milyennek látátok őt Eszter nővéreddel – mint családőt, apát, férjet, nagyapát?*

Juhász: Ez a történet nagyon jellemző rá. Míg élt, sokat járt a piacra, szeretett az árusokkal beszélgetni. Szerette az embereket, az egyszerű munkásembereket, a szemetesekhez például írt egy verset is. Egyenes, őszinte, bátor, mindig szeretetben létező ember volt Juhász Ferenc. Nekünk különösképp, de mindenki számára. Sokat kellett küzdenie az életében – tehetsége indulatokat szült, kapcsolatait megvédte, tartotta, meggyászolta. Nekünk a bizalmat, a figyelmet és a szorgalmat tanította meg – mi is ezt adjuk tovább. ■

Forrás: <http://irodalmijelen.hu/2018-aug-24-2056/megtanultuk-hogy-erzeseket-ki-kell-mondani> [2020.11.25.], rövidített változat.

INFORMÁCIÓK:

Az interjú elején felsorolt személyek a magyar kulturális élet jelentős alakjai: írók, költők, művészek, zeneszerzők.

2. téma: Olvasás

1. feladat

Ha nem kötelező, máris érdekesebb?

Írjon egy értekező fogalmazást!

Olvassa el a *hirado.hu* weboldalon 2015. október 10-én megjelent *Ha nem kötelező, máris érdekesebb – erre bukna¹ a tinik* című cikket (1. melléklet)!

Írja meg **értekező fogalmazását** a következő feladatok figyelembevételével:

- **Nevezze meg** a cikk azon gondolatait, amelyek a fiatalok különböző olvasási szokásaira utalnak!
- **Elemesse** a szakemberek kijelentéseit, mi az oka az olvasási szokások megváltozásának!
- **Fejtse ki** véleményét arról, kinek a feladata az olvasás megszerettetése!

Írjon 405–495 szó terjedelemben! Jelölje egyértelműen a bekezdéseket!

Szómagyarázat:

¹ bukik valamire: nagyon szeret valamit, vágyik valamire

1. feladat/ 1. melléklet

Ha nem kötelező, máris érdekesebb – erre bukna¹ a tinik

S. J.

Tudta, hogy ha többet olvas a gyereke, akkor empatikusabb, jobb konfliktuskezelő és problémamegoldó felnőtt lesz? Sokan azt gondolják, hogy az iskola dolga megszerettetni az olvasást, a szakemberek szerint viszont minden a családban kezdődik. Sok tinédzser nem olvas, sokan viszont igen. Itt a lista a kedvencekről.

Több tinédzser olvas, mint régebben, bár nem a klasszikus műveket. A fantasy műfajú könyvekre rákaptak a fiatalok – ezt tapasztalja Schiller Mariann, aki 30 éve tanít magyart középiskolásoknak.

Nagy Attila olvasáskutató szerint a Budapesten és a nagyvárosokban élő gimiszek valóban többet olvasnak, mint régen, de ez nem mondható el általánosan minden fiatalról, sokan nem szeretnek vagy rendszeresen nem tudnak olvasni.

A tinédzserek körében is megfigyelhető egy olvasói elit, ugyanúgy, mint a felnőttekben. Általánosságban véve a gimnáziumba járó diákok többet olvasnak, mint a szakközépiskolában tanulók – ezt Péterfi Rita olvasásszociológus mondta a *hirado.hu*-nak.

Harry Potter hozta meg az olvasási kedvet

A *Harry Potter*-könyvek hozták meg igazán a fiatalok olvasási kedvét. J. K. Rowling regénysorozata eloszlatta azt a tévképzetet is, hogy a nagyon hosszú könyvektől irtóznak a tinik. A hét kötetből álló terjedelmes sorozatot is szívesen olvasták és olvassák most is – mondta Schiller Mariann, a Magyar Tanárok Egyesületének tagja.

Kedvencek

A lányok nagyon kedvelik a kilenc részből álló *A Szent Johanna gimit*, és még mindig népszerű *A neveletlen hercegnő naplója* című könyvsorozat, míg a fiúk inkább a fantasy könyvekért rajonganak. Rengeteg ifjúsági regény van, amit olvasnak. Népszerű például a *Bradley, az osztály réme*, az *Emlékek őre*, valamint a görög mitológiát megelevenítő *Villámtojás* is. A *Vámpírnaplók*, a *Twilight* és *Az éhezők viadala* című könyvet is faldják a gyerekek annak ellenére, hogy régebbiek – mondta el tapasztalatait Schiller Mariann. [...]

A tanárok dönthetnek a kötelező irodalomról

Az éhezők viadala trilógia kötelező olvasmány lett nálam – mondta Schiller Mariann. A könyv egyrészt népszerű volt a diákok körében, másrészt sok olyan tartalmi és narratológiai jellemzővel bír, ami különösen alkalmas a tanításra. Profin megírt, népszerű regények ezek, sok gyereknél meghozzák az olvasási kedvet. Véleménye szerint elsősorban olvasókat kell nevelni, és a Magyar Tanárok Egyesülete nevében elmondta, hogy nincs meggyőződve arról, hogy ma feltétlenül Jókait kell olvasniuk a fiataloknak.

A tanároknak a kötelező irodalom megválasztásában egy bizonyos kereten belül van szabad mozgásteret – hívta fel a figyelmet az olvasásszociológus. Péterfi Rita szerint nem feltétlenül kell *A kőszívű ember fiait* kiadni kötelező olvasmánynak, az néha még egy felnőttnek is kihívás. Azokban az osztályokban, ahol a tanárok élnek a szabad választás jogával, az olvasási hajlandóság is nagyobb – tette hozzá.

Kölcsönhatásban a filmváltozattal

Vannak fiatalok, akik a történet megfilmesítése után veszik kezükbe a könyvet, mert érdekli őket a részletesebb sztori. A *Harry Potter*rel és *Az éhezők viadalával* is ez történt. Vannak, akik azért nézik meg a filmet, mert korábban olvasták a könyvet, de vannak, akik azért olvassák el, mert látták a filmet – mondta az olvasásszociológus, aki szerint a könyvek és a filmek egy oda-vissza folyamat, kéz a kézben járnak.

Kvázi filmforgatókönyvként alkotja már az írás pillanatában sok szerző a könyvét – ez ma megfigyelhető az olvasásszociológus szerint, aki hozzátette: 45 évvel ezelőtt Szabó Magda nem így írta meg az *Abigélt*, de már akkor is megfigyelhető volt, hogy a történet a megfilmesítése után keresettebb lett, sokan akarták elolvasni az ifjúsági regényt.

„Skimming” – érdekes változás az olvasásban

Az olvasásszociológus felhívta a figyelmet egy érdekes változásra. A szépirodalmi szövegek olvasása mellett megjelent és egyre inkább jelen van az információszerző, azaz a „skimming” olvasás. Ez a szöveg felületes átfutását és kizárólag a lényegi információra összpontosító olvasást jelenti, például az internetes információszerzésnél tapasztalható ez.

A nagy dilemma, örök kérdés

Örök kérdés, hogy kinek a felelőssége az olvasás megszerettetése a gyerekekkel. Sok szülő úgy gondolja, hogy ez az iskola feladata. Ez a szülői nézet Nagy Attila olvasáskutató szerint téves.

„A családban alakul ki, ott dől el, hogy a gyerek megszereti-e az olvasást vagy nem” – véli a kutató, aki szerint minden a beszélgetéssel, a meséléssel, az énekléssel és a zengő szójátékokkal kezdődik. Ha ilyen közegben cseperedik a gyerek, akkor iskolába már a könyvek iránti természetes érdeklődéssel megy. [...]

Ezen a véleményen van Péterfi Rita olvasásszociológus is, aki szerint nulla éves kortól, azaz a gyermek születésétől kell elkezdni kialakítani az olvasáshoz való pozitív viszonyt. A szakember szerint nagyon fontos, hogy „beszélő környezet” vegye körül a gyereket, mert „olvasó felnőtt a történelem iránt fogékony gyerekből lesz”.

Sokan küszködnek az olvasással

Nagy Attila olvasáskutató az árnyoldalra is rávilágított. Ha az ország egészét nézzük, akkor azt látni, hogy minden évben a 14–16 évesek legalább 10 százaléka nem jár iskolába, a 8. osztályt sem tudták elvégezni. Korai iskolaelhagyók, mert nehezen vagy alig-alig tudnak olvasni. Ennek a korosztálynak a 20 százaléka funkcionális analfabéta, azaz sem olvasni, sem írni, sem számolni nem tudnak megbízhatóan.

Empátia, nyitottság, érzékenység – erre jó az olvasás

Érdemes az olvasás szeretetére nevelni a gyereket. Nemcsak hogy gazdagodik általa a fiatalok szókinccse, hanem fontos kérdésekkel szembesülnek az olvasás által. Empatikusabbak, nyitottabbak lesznek, és a világra érzékenyebb felnőttek válnak belőlük. A könyvek által jobban megértenek és átlátnak majd helyzeteket, a problémamegoldásuk, a konfliktuskezelésük és az önismeretük is fejlettebb lesz azoknak, akik fiatalon olvasással is töltik szabadidejüket.

Forrás: <http://www.hirado.hu/2015/10/10/ha-nem-kotelezo-maris-erdekesebb-erre-buknak-a-tinik/> [2020.11.25.], rövidített változat.

Szómagyarázat:

¹ bukik valamire: nagyon szeret valamit, vágyik valamire

2. téma: Olvasás

2. feladat

A képernyős olvasás hatásai

Írjon egy olvasói levelet!

Szituáció: Ön az interneten olvasta a mellékletben található cikket. Egy olvasói levélben reagál.

Olvassa el a *Heti Világgazdaság* című folyóirat weboldalán 2015. július 15-én megjelent *Nem kell pánikolni, ha kockul¹ a gyerek* című cikket (1. melléklet)!

Írja meg **olvasói levelét** a következő feladatok figyelembevételével:

- **Nevezze meg** a digitális megjelenésének pozitív, ill. negatív hatásait a gyerekek olvasási szokásaira!
- **Értékelje** a szakemberek kijelentéseit!
- **Szóljon hozzá** a témához egyetértő vagy ellentmondó véleményét indokolva!

Írjon 315–385 szó terjedelemben! Jelölje egyértelműen a bekezdéseket!

Szómagyarázat:

¹ **kockul:** a kockul ige az asztali számítógép szögletes formájára utalva eredetileg azt jelenti, hogy valaki egyre több időt tölt a számítógép előtt

2. feladat / 1. melléklet

Nem kell pánikolni, ha kockul¹ a gyerek

Semmit nem tehetünk ellene, kockulni fognak a gyerekeink – véli a meseíró, aki szerint a dolgunk a tiltás helyett inkább az, hogy értékes tartalmakat is találjanak a képernyőkön. Számos jó fejlesztés van például az olvasás megszerettetésére, persze vannak a tableten olvasásnak veszélyei is. A digitáliával újfajta gondolkodás alakult ki, ami nem jobb vagy rosszabb, mint az eddigiek, de más.

BI

„Párizsban mindenki olvas... Mindenki – főként a nők – könyvet hord magával. Olvasnak a kocsiban, séta közben, a színházban az előadás szünetében, a kávéházban, a fürdőben. A boltokban nők, gyermekek, segédek, tanoncok egyaránt olvasnak. Vasárnap a férfiak házuk ajtaja előtt olvasnak; a lakájok a hátsó ülésen, a kocsis a fogaton, a katonák őrállás közben” – jegyezték fel német utazók a 18. század Párizsáról. Nagyon egyszerű lenne ugyanígy leírni a 21. század Párizsát és Budapestjét is – csak a könyv szót kell kicserélni mobiltelefonra vagy tabletre.

Ez a jelenség természetesen a gyerekekre ugyanígy igaz, sőt ők (a digitális bennszülöttek, az Y, ill. a Z generáció) egyenesen beleszülettek ebbe az új világba. Sokan az olvasás végét vizionálják a képernyők korában, mások arra hívják fel a figyelmet, hogy a képernyőn ma is olvasunk betűket, mondatokat.

Tízmilliárdos gyerekirodalom

Hogy (egyelőre) nincs itt a Gutenberg-galaxis² vége, arról például a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésé-

nek statisztikáiból győződhetünk meg, amelyek szerint épp a gyermek- és ifjúsági könyvkiadás bővül drasztikusan évek óta. 2014-ben több mint 10 milliárdos forgalmával 23,8 százalékos volt e terület piaci részesedése a magyar könyvpiacra. A ma olvasó gyerekek pedig jó eséllyel lesznek olvasó felnőttek is.

Emellett egyre szaporodnak az olvasást tanuló, gyakorló gyerekek és a már olvasók számára kifejlesztett digitális anyagok: különböző weboldalak gyűjtik össze a jó minőségű gyerekirodalmat és turbózzák fel képpel, hanggal, animációkkal, applikációkat készítenek kifejezetten e célközönségnek.

Kockulva olvasás

Szülőként a legtöbben továbbra is idegenkedünk attól, hogy a gyerek, mondjuk iPaden olvasson mesét, hiszen az is csak egy „kockulás”. Nyulász Péter író, számos gyerek- és ifjúsági regény szerzője, a Magyar Gyerekkönyv Fórum elnökségi tagja szerint ugyanakkor nincs ok emiatt aggodalomra.

„Kockulni fognak a gyerekek, ez ellen nem tudunk tenni semmit. Az ellen viszont igen, hogy ne

csak mérges madarak vagy gyümölcsnindzsák legyenek a választékban, hanem legyenek érték-hordozó tartalmak is” – mondja.

Ehhez kapcsolódik a Magyar Gyermekirodalmi Intézet alapítója is, aki szerint szintén nem kell féltetni attól a gyereket, ha tableten olvas. „Ha olvas, az már nagyon jó dolog. Ha tableten találkozik értékes irodalmi szövegekkel, az ugyanolyan hatást tud elérni nála, mintha könyvet olvasna” – mondja Sándor Csilla. Úgy véli, a korrallal együtt kell élni, és az új eszközöket is ki lehet és ki is kell használni az olvasás megszerettetésében.

A könyvet egyébként szerinte még mindig könnyebben használják a gyerekek, mert „azt nem kell bekapcsolni, mint a gépet, nem kell hozzá internet, ugyanakkor tény, hogy a kicsik vonzódnak az új eszközökhöz. Ha unalmasnak tartják a könyvet, de egy tableten szívesen olvasnak, akkor miért kéne tiltani őket ettől?”

Külső kép – belső kép

Igen ám, de egy interaktív meseoldal vagy meseapplikáció nem csak a szövegről szól, hiszen abban villogó ábrák, animációk,

képek, hangok veszik körül a mondatokat. A pszichológusok viszont úgy vélik, nagyon fontos, hogy a szövegek, mesék hallgatása közben (abban mindenki egyetért, hogy jó olvasóvá az a gyerek válhat könnyen, akinek gyerekkorában sokat olvastak föl a szülei) a gyerekek fejében képződjenek képek, a „kis belső mozik”. Vekerdy Tamás pszichológus szerint nem is tudnak különbséget tenni a külső (például a televízió, a számítógépes animációk nyújtotta képek) és belső képek között, ráadásul az előbbi blokkolja az utóbbi képződését.

Sándor Csilla ugyanakkor azt is hozzáteszi, hogy Comenius már a 17. században megírta az *Orbis Pictus* című művében, hogy sokkal hatásosabb a nevelés-oktatás folyamatában, ha a gyerekek több érzékére egyszerre hatunk. A pedagógia ezt a tudást – jó esetben – azóta használja is, a modern információs eszközök pedig éppen ebben nagyon erősek.

Persze – teszi hozzá a *Csodaceruza* című gyermekirodalmi folyóirat főszerkesztőjeként is ismert szakember –, minden azon múlik, mennyire intelligens maga a digitális tartalom. „Vannak öncélú szájtok, applikációk, amik inkább csak elterelik a gyerek figyelmét, mintsem esztétikai élményt okoznának.” Ráadásul gyerekfüggő is mindez, hiszen vannak inkább vizuális típusú és vannak auditív típusú gyerekek.

Lapozgatás vs.³ görgetés

Néhány éve egy amerikai olvasáskutató, Anne Mangen, a University of Stavanger docense végzett egy kutatást, amelynek eredménye szerint a könyvolvasáshoz kapcsolódó mozdulatok, műveletek (a könyv kézben tartása, lapozás stb.) segítik, ezzel szemben a képernyős olvasáshoz kapcsolódók (egérkattintás, görgetés stb.) gátolják a figyelem összpontosítását.

A könyv fizikai valósága, mozdulatlan szövege nyugalmat áraszt – ellentétben a képernyőn olvasható szöveggel. A képernyőről való olvasás során az olvasó nem érzékeli az olvasott mű fizikai valóságát [...] – ez bizonyosan újfajta gondolkodásmód kialakulását idézi elő.

Nem butábbak, nem okosabbak – mások

A digitális megjelenésével átalakuló gondolkodásmódról beszélt korábban Gyarmathy Éva pszichológus is. Ma már az óvodában sem egyszerű egy hosszabb mesét elmondani a gyerekeknek – magyarázta –, mert unják, szükségük van a képekre. „A digitális generációk könnyedén kezelnek nagy ingertömegeket, gyorsabban tudnak dönteni, hamar kiismerik magukat a különböző helyzetekben, és szimultán képesek több tevékenységet folytatni. Viszont, minthogy minden információt könnyen elérnek, azok megjegyzésére már szinte egyáltalán nincsen szükségük.”

Ez az oka annak is, hogy az emlékezőképességünk rohamosan romlik. (Ezt a folyamatot manapság digitális amnéziaként⁴ emlegetik.)

Nem okosabb vagy butább az újfajta gondolkodás, hangsúlyozta Gyarmathy, csak más. [...]

Hol keressünk?

Tehát nem kell félteni a gyerekeket az olvasást segítő (és a más funkciójú) digitális eszközöktől (sem), csak meg kell találni a megfelelő színvonalú tartalmakat.

Mára szerte a világon, és szerencsére Magyarországon is egyre több jó digitális anyag jelenik meg, amely valóban hasznos lehet a gyerekek olvasástanulásában, az olvasás megszerettetésében, és később az élményszerű olvasásban. A Móra Kiadó gondozásában fejlesztették ki például nemrég a Bookr Kids applikációt, amely olyan klasszikus mesék sokaságát tartalmazza, mint *A három nyúl*, *A kis herceg*, a *Vuk* vagy éppen Benedek Elek, Janikovszky Éva művei. Ez tulajdonképpen egy mobileszközre tölthető virtuális könyvtár (illetve könyvesbolt, hiszen megvásárolhatjuk a frissítéseket), egy hangoskönyvtár, animációs filmtár és számos interaktív játék egyben.

Több korosztály számára is rejt izgalmas tartalmakat, de talán az egyik legérdekesebb az olvasástanulást nagyban segítő újdonság,

a „mese-karaoke”. Itt a kiválasztott művet színészek (Básti Juli, Dörner György, Szacsvey László és mások) hangján hallják a gyerekek, miközben a szövegben kiemelve követhetik, hol tart épp az előadó. A termékhez készült egy önálló mesetablet is, amelyre

ezeket a tartalmakat alpból feltelepítették.

Van számos ugyanilyen elvekre épülő honlap is. Ilyen például a számos díjat elnyert *egyszervolt.hu*, amelyen szintén igényes mesék olvashatók-hall-

hatók, emellett diafilmeket, animációkat nézhetnek a gyerekek, vagy épp játszhatnak is. [...]

Még azt tehetjük hozzá, hogy az Olvasó Gyerek egyáltalán nem bánja (sőt!), ha nem könyv van a kezében, hanem valami kütyü⁵. ■

Forrás: http://hvg.hu/kultura/20150715_Nem_mindig_ordogtol_valo_ha_kockul_a_gyer [2020.11.25.], rövidített változat.

Szómagyarázat:

¹ **kockul:** a kockul ige az asztali számítógép szögletes formájára utalva eredetileg azt jelenti, hogy valaki egyre több időt tölt a számítógép előtt

² **Gutenberg-galaxis:** a kultúrtörténetben az az időszak, amelyben a nyomtatott könyv, szöveg fontos szerepet játszott: a XV. századtól napjainkig

³ **vs.:** versus – valamivel szemben, ellentétben

⁴ **amnézia:** az emlékezőképesség meggyengülése vagy teljes elvesztése

⁵ **kütyü:** szerkezet, gép, készülék

3. téma: Környezet

1. feladat

Mit tehetünk a klímaváltozás ellen?

Írjon egy értekező fogalmazást!

Olvassa el Jagodics Edit a *diak.hulladekboltermek.hu* oldalon megjelent *Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan!* című cikkét (1. melléklet)!

Írja meg **értekező fogalmazását** a következő feladatok figyelembevételével:

- **Nevezze meg** röviden a melléklet főbb gondolatait!
- **Mutasson rá**, mennyiben járul hozzá a mi életmódunk a klímaváltozáshoz!
- **Értékelje** a szövegben felvetett javaslatokat!

Írjon 405–495 szó terjedelemben! Jelölje egyértelműen a bekezdéseket!

1. feladat / 1. melléklet

Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan!

Jagodics Edit

Mi is az a globális felmelegedés (klíma-, éghajlatváltozás)?

A klímaváltozás a Föld klímájának, éghajlatának tartós és jelentős mértékű megváltozását jelenti. Az éghajlatváltozás jelensége napjainkban már megkérdőjelezhetetlen, és az is bizonyított, hogy a hőmérséklet emelkedését emberi tevékenység okozza. [...]

A globális átlaghőmérséklet több mint 0,7 Celsius fokkal emelkedett a XX. század során. A probléma ott kezdődött, amikor az emberiség felfedezte a fosszilis energiaforrásokban rejlő lehetőségeket. A szén, a kőolaj és a földgáz évmilliók alatt került a földre, mi pedig néhány évtized leforgása alatt visszajuttatjuk ezeket a légkörbe (közlekedés, ipar, túlfogyasztás, pazarlás). A modern kori társadalom óriási mennyiségben kezdett gyárakat építeni és gépeket használni, erdőt irtani... Az így felszabaduló üvegházhatású gázok hihetetlen pusztítást okoznak a bioszférában, előidézve ezzel az éghajlatváltozás felgyorsítását. Közel kétszáz éve zajlik a „dorbézolás”, ami óriási népességszaporítással, az ipari termelés és mezőgazdaság elterjedésével járt. Ahhoz, hogy elkerüljük a mindannyiunkat fenyegető katasztrofális környezeti változásokat, alaposan át kell alakítanunk jelenlegi életmódunkat. Ez csak akkor történhet meg, ha gyökeres változások következnek be mind gondolkodásunkban (szemléletváltás), mind pedig társadalmi intézményeinkben (paradigmaváltás). [...]

Mit tehetünk a klímaváltozás ellen?

[...]

Tartsd észben, hogy nem vagy egyedül! A változásokban fontos szerepet játszik a helyi közösség. Áttörést jelenthet például egyre több magyarországi „élőfalú” formálódása és hatékony tevékenysége. A fenntartható életmód megvalósítása képes környezetbarát irányba mozdítani más emberek, embercsoportok, illetve szervezetek viselkedését, értékrendjét.

Az áttöréshez egy új értékrendszer (paradigmaváltás) megszilárdulása szükséges, amely a fogyasztói társadalom napjainkban domináló felfogása helyett valódi értékekre helyezi a hangsúlyt. Az ember értéke nem az, amit elfogyaszt vagy birtokol, hanem amit megél és átél. [...]

Erőforrások bölcs használata

Takarékoskodj a pénzzel és az erőforrásokkal! Ne vásárolj feleslegesen! A napjainkban domináns fogyasztói társadalom nem fenntartható. Erre az életstílusra nagymértékű húsfogyasztás, repülőzés és autózás, vásárlás és szemetelés jellemző, és bizony Magyarország lakosságának nagy része is így vagy úgy, de pazarlóan él. Négy Földre lenne szükségünk, ha a napjainkban népszerűnek mondható fogyasztói társadalom erőforrás-felhasználását a bolygón élő összes emberre kiterjesztenénk. Ez nem lehet a célunk.

A klímaváltozás elkerülésének és a tiszta ivóvíz, termőföld megőrzésének érdekében mondj le mindarról, amire valójában nincs is szükséged! A pénzzel Te is szavazol. A vásárlás a Te döntésed. Eldöntöd, mit és kit támogatsz, mit nem. Nem kell támogatnod a környezetszennyezést, vegyszerezést, gyermekmunkát, a buta, káros és felesleges dolgok tömeges gyártását. Gondold meg kétszer, mire adod ki a pénzed!

Kerüld a sok felesleges szerkentyűt magad körül, így te is sokkal szabadabb leszel! Az ördögi körforgás logikája: a kényelmünket szolgáló gépek időt takarítanak nekünk, amit arra használunk, hogy robotoljunk és pénzt keressünk, amit aztán éppen ezekre a gépekre költünk...

Ünnepeld meg minden évben november utolsó péntekén a Ne vásárolj semmit! napot: Vegyél részt a civil szervezetek által ezen a napon szervezett eseményeken, vagy szervezz te is környezetbarát programot helyben, hívd fel a környezetedben élők figyelmét a kezdeményezésre!

Környezettudatos közlekedés

A közlekedés az egyetlen szektor, amelyben az európai országok még mindig növelik a klímaváltozáshoz való hozzájárulásukat. Ezen tehát sürgősen változtatnunk kell, és fenntartható, környezetbarát közlekedési módokat kell használnunk a jövőben. [...]

Sétálj, gyalogolj, kirándulj!

A gyaloglás edzésben tart, a fenntartható életmód része, és egyben környezetbarát megoldás is. Szerencsés vagy, ha gyalogszerrel is megközelítheted úti céljaid, élj hát ezzel a lehetőséggel minél gyakrabban!

A fenntartható mobilitás elmélete szerint a lényeg nem a közlekedési módok megválasztásában rejlik. Sokkal inkább abban, hogy kell-e utaznunk egyáltalán. [...]

Tekerj! – a kerékpár forradalma

A kerékpár csendes, fenntartható közlekedési eszköz, ami jó kondiban tart. A Greenpeace számításai szerint, ha kiszállsz az autóból, és máttól kerékpárral mész a munkába, évi fél tonnával kevesebb CO₂-ot bocsátasz ki a levegőbe. Használj ki minden alkalmat a bicajozásra: bringázz a munkába, használd bevásárláskor, és akkor is, ha kikapcsolódsz!

Az utóbbi években Magyarországon megsokszorozódott a bringával közlekedők száma, divatba jött a bringázás. Nemzetközi összehasonlításban az európai élbolyban vagyunk, Budapest egyes helyein már az összes közlekedő 10%-át is meghaladja a bringások száma. [...]

Környezettudatosság otthon

Egy kis alapterületű, barátságos kuckó, amelyet egyszerűen és környezettudatos módon rendezel be, fontos eleme a fenntartható életmód kínálta lehetőségeknek. Magyarországon az üvegházgáz-kibocsátás egyharmada a háztartásokból származik, így nekünk is nagy szerepünk van az éghajlatváltozás felgyorsításában.

Fűtés

A téli zimankóban áldjuk a fűtést, amely meleget varázsol épületeinkbe. Fontos, hogy jó hatásfokú legyen a fűtési rendszerünk, és valóban az otthonunkat melegítsük, ne az utcát. Ne fűts jobban a szükségszerű! 21 fok már kellemes meleget ad a nappaliban, míg a hálószobában alacsonyabb hőmérséklet is megteszi. Vegyél fel egy pulóvert, és takarózz vastagabb paplannal, ha fázol! Tartsd csukva a fűtött szobák ajtaját, és éjszakára, vagy ha nem vagy otthon, állítsd lejjebb a hőmérsékletet! A szellőztetés legjobb módja, ha letekered a fűtést, és rövid időre kitárod az ablakokat. Így a friss levegő gyorsan bejut, és a falak nem hűlnek le. [...]

Keress az újrahasznosított termékeket!

Gyűjts szelektíven! Válaszd az újrahasználható! A hulladékokkal kapcsolatban a fő célod az legyen, hogy elérd: minél kevesebb dolog legyen, amit ki kell dobnod! Vagyis a boltban hallgass a tényleges

szükségeidre és ne a reklámokra, eleve ne vegyél agyoncsomagolt holmit, olyan árut keress, ami környezetbarát módon készült, ha valami elromlott, javítsd meg, ha valami feleslegessé vált, ajándékozd el!

Használjuk a tárgyainkat olyan sokszor, olyan sokan és olyan hosszú ideig, amennyire csak lehet! Ez az igazi hulladékmegelőzés. A háztartásodban keletkezett papírt, üveget, műanyagot és fémet gyűjtsd szelektíven! [...]

Táplálkozás

A fogyasztói társadalom kialakulásával egyre kevesebb vidéki kistermelőtől származó étel kerül az asztalunkra. Inkább az jellemző ránk, hogy hipermarketek polcairól válogatunk silány minőségű, olcsó importtermékeket. A kistermelők ide már nem tudják bevinni termékeiket, mert az élelmiszerhálózatok túl kemény feltételeket szabnak. Az eredmények: környezetszennyezés, kiszolgáltatottság, munkanélküliség. Ez a folyamat megváltoztatható lenne, hiszen Magyarország kiváló mezőgazdasági feltételekkel rendelkezik. Tudatos vásárlói szokásainktól függ, hogy a hazai gazdáknak és szövetkezeteknek megéri-e földet művelni, állatokat tartani fenntartható léptékben is. [...]

Használj újrahasznosított papírt, füzetet! Ments meg erdőket!

A legjobb papír az, amelyik megmarad az erdőben fának. Mert ha nem vágják ki a fát, akkor elmarad a papírgyártással járó környezetszennyezés, és hulladékként sem okoz gondot a papír. Hogyan előzheted meg a fák halálát? Használj „újrapapírt”, gyűjtsd a papírhulladékot szelektíven, és tartsd becsben a könyveket és füzeteket! [...]

Forrás: <http://diak.hulladekboltermek.hu/fenntarthato/klimamentes/> [2020.11.25.], rövidített változat.

3. téma: Környezet

2. feladat

Veszélyeztetett állatok

Írjon egy kommentárt!

Szituáció: Ön az interneten olvasta a mellékletben található cikkeket. Ezekre reagálva ír a diákújságba egy kommentárt, melyben kifejti álláspontját a témával kapcsolatban. Adjon címet a kommentárjának!

Olvassa el a *tisztajovo.hu* weboldalon 2018. április 19-én megjelent *A népszerűség nagy átok a veszélyeztetett állatok számára* című cikket (1. melléklet) és a 2018. március 5-én ugyanott megjelent *A Lacoste lecsereéli a krokodillos logóját, de ez nem minden* című cikket (2. melléklet)!

Írja meg **kommentárját** a következő feladatok figyelembevételével:

- **Foglalja össze** a szövegek főbb gondolatait, amelyekre reagálni szeretne!
- **Ítélje meg**, hogy a javasolt intézkedések közül melyik kecsegtet sikerrel!
- **Fejtse ki** véleményét arról, szükségszerű-e az emberi beavatkozás a súlyosan veszélyeztetett állatok túlélése érdekében!

Írjon 315–385 szó terjedelemben! Jelölje egyértelműen a bekezdéseket!

2. feladat / 1. melléklet

ÉRDEKESSÉGEK

A népszerűség nagy átok a veszélyeztetett állatok számára

A népszerűség nagy átok bizonyos állatok, például az oroszlánok, elefántok és tigrisek számára, amelyek gyakran szerepelnek reklámokban vagy egy-egy márka arcafént és logóján, és így az emberek hajlamosak azt hinni, hogy sok él belőlük a vadonban és nem tartoznak a veszélyeztetett fajok közé – írták a kutatók a *PLOS Biology* című folyóiratban publikált tanulmányukban.

A kutatást vezető Franck Courchamp és csapata felmérést végzett a nagyközönség körében annak kiderítésére, mely vadon élő állatot tartják karizmatikusnak az emberek. [...] Az eredmények szerint a tíz legkarizmatikusabbnak tartott állat a tigris, az oroszlán, az elefánt, a zsiráf, a leopárd, a panda, a gepárd, a jegesmedve, a farkas és a gorilla. Egy önkéntesekből álló csapat Franciaországban egy héten át dokumentálta, hány alkalommal találkozott a tíz állattal a virtuális másaival. Az önkéntesek naponta átlagosan 4-5 oroszlánnal futottak össze logókon, rajzfilmekben, magazinokban és egyéb felületeken, ami azt jelenti, hogy az emberek valószínűleg kétszer-háromszor több „virtuális” oroszlánnal találkoznak évente, mint amennyi valójában él Nyugat-Afrikában.

Courchamp szerint ennek jelentős tudat alatti hatása lehet, noha erre egyelőre nincsen közvetlen bizonyíték. „Úgy gondolom, hogy mivel az emberek az életük minden napján látnak zsiráfokat és oroszlánokat, öntudatlanul is azt hiszik, hogy sok él belőlük” – mondta a szakember. Annak ellenére, hogy a médiában ekkora súllyal jelennek meg, a tízes listán szereplő állatok közül kilenc sebezhetőként, veszélyeztetettként vagy súlyosan veszélyeztetettként szerepel a *Természetvédelmi Világszövetség* (IUCN) vörös listáján.

Amikor a kutatók arról kérdezték a résztvevőket, hogy szerintük egyes állatok veszélyeztetettek-e, igen csak meglepő eredményt kaptak. A válaszadók majdnem fele például még csak fenyegetettnek sem gondolta a súlyosan veszélyeztetett gorillát. Sarah Durant biológus szerint ugyanakkor más tényezők is befolyásolhatják, hogy az emberek mit gondolnak egy faj természetvédelmi besorolásáról, és milyen mértékben vállalnak szerepet a természetvédelmi erőfeszítésekben. „Azt gondolom, hogy nagyon sok ember érezheti gyakran nyomasztónak mindezt, mert a problémák hatalmasak” – tette hozzá a londoni *Zoológiai Társaság* tagja.

Courchamp szerint hatékony megoldás lehetne például, ha a természetvédelmi erőfeszítéseket olyan pénzekkel támogatnák, amelyek a sebezhető vagy veszélyeztetett állatok képeinek felhasználásából erednek. Mint elmondta: „a Lacoste például nemrég olyan kampányt csinált, amelyben veszélyeztetett állatok sziluettjeivel helyettesítette a logóját”.

A tízes listán szereplő néhány állat esetében nagyon szorít az idő. Ökológusok előrejelzése szerint fenntartható természetvédelmi erőfeszítések híján az elefántok egy évszázadon belül kipusztulhatnak a vadonban. A gepárdok száma pedig akár 70 százalékkal is csökkenhet, miközben az állatok már most az eredeti élőhelyük mindössze kilenc százalékára szorultak vissza Afrikában.

2. feladat/2. melléklet

KÖRNYEZETVÉDELEM

A *Lacoste* lecseréli a krokodilos logóját, de ez nem minden

A *Lacoste* sokak által ismert és kedvelt márka. Már-már ikonikusnak is nevezhető a pólókon, cipőkön, vagy kabátokon tátott szájjal álló krokodil. Most egy időre azonban megválnak a márka a jól ismert krokodiltól, de természetesen nem véletlenül.

A *Lacoste* márkát 1933-ban alapította René Lacoste teniszező. Az elmúlt 85 évben a cég állandóan azon dolgozott, hogy valami egyedit, a mainstreamtől valami teljesen eltérőt alkosson. A krokodil logót azért választották, mert René Lacoste beceneve is az volt, „A Krokodil”, amit a pályán tanúsított viselkedéséről kapott.

Most azonban, 85 év után elérkezett az alkalom, hogy – időszakosan ugyan, de – lecseréljék azt a bizonyos krokodilt. „Több mint 80 éven át a *Lacoste* a stílussal szerette volna meggyőzni az embereket. A márka örökségéhez hozzátartozik az is, hogy a cég maga miként foglal állást etikai, szociális és környezeti témákban” – mondta a cég vezérigazgatója, Thierry Guibert.

De miért is cserélik le az oly jól ismert krokodilt? Először is, mint azt fentebb már említettük, ez nem egy végleges logó-csere, erről ugyanis szó sincs. Mindössze egy kampány erejéig fog a *Lacoste* olyan teniszpólokat piacra dobni, amelyeken a megszokott stílusban más állatok szerepelnek. Ezzel pedig nem másra szeretnék felhívni a figyelmet, mint a veszélyeztetett állatokra.

Egy teljes sorozat olyan teniszpóló fog érkezni a *Lacoste*-tól, amin a krokodilos logó helyén veszélyeztetett állatfajok, mint a szumátrai tigris, vagy a tengeri teknős fognak szerepelni. Ez rendkívül nemes gesztus és remek figyelemfelkeltő kampány, ami természetesen a cégnek is jó publikus megítélést jelenthet, de a *Lacoste* tovább ment egy gondolattal, nem elégedett meg ennyivel. Ezért inkább a kampányt még ennél is figyelemfelkeltőbbé tették azzal, hogy a széria rendkívül különleges módon lesz limitált.

„Összesen annyi póló kerül legyártásra az adott állatokkal a logó helyén, ahányra becsülik azok globális, vadon élő populációját.” Ez azt jelenti, hogy szumátrai tigrissel ellátott pólóból mindössze 350 darab készül és kaliforniai disznódelfinesből csupán 30. A cég ismételten kiemeli, hogy ezek tudományosan alátámasztott számok, és hogy ezek mögött a kis számok mögött nincsenek olyan további szavak, mint ezer vagy millió.

Az eladott pólók után befolyó összeget a cég a *Természetvédelmi Világszövetségnek* ajánlja fel, hogy segítsék ezeknek a veszélyeztetett fajoknak a túlélését és megőrzését.

